

DOMOV

3 G. Lisealna knjižnica
Poljanska c. 2 drž. gimn.
p. L j u b l j a n a .

Oglas:

Na 2 mm x 80 inseratnega stolpca mali 80 vizarjev,
uračani 120 K, poslani, posmrtnice in reklame 2 K.
Vedno kratke objave popusti.

Izhaja vsak petek.

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Sočna ulica 6.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K,
celoletno 36 K.

Karel Habsburg zopet poskusil zasesti madžarski prestol

**Pustolovščina se je vsled odločnega nastopa velike in
male antante ponesrečila**

Kakor znano, je na velikonočni ponedeljek 28. marca t. l. prišel razcesar Karel nenadoma na Madžarsko, da bi zasedel madžarski prestol. Madžari, časi bi ga radi videli na prestolu, so ga morali poslati nazaj v Švico radi protesta antante in nasledstvenih držav. Vendar pa je Karlu upanje, pridobiti si madžarski prestol, še vedno ostalo.

Prejšnji petek zvečer je Karel ponovno dospel na Madžarsko in sicer je prišel sedaj s Cito. Prišla sta z aeroplanom v Sopronj, kjer so ju čakali madžarski njuni zaupniki — monarhisti. Ti so organizirali Karlu večje število vojaštva. S to armado jo je Karel takoj mahnil proti Budimpešti. Mala in velika antanta sta vsled tega ostro nastopili v Budimpešti in zahtevali, da se Karel takoj odstrani. Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunija so poslale na madžarske meje močne vojaške oddelke. To je madžarskega državnega upravnika Horthyja in madžarsko vlado preplašilo. Ti bi gotovo Karla in Cito svečano sprejeli, toda spričo tako odločnega nastopa drugih držav je morala uradna Madžarska nastopiti proti svojima ljubljencema Karlu in Citi.

Ko je Karlova armada pred Budimpešto zvedela, kako razmere stojijo, se je razpršila, Karla in Cito pa so vladne Horthyjeve čete ujele ter zaprle na gradu Totis. Od tam bosta prepeljana na grad Tihany pri Blatnem jezeru. Kje jih nameravajo pozneje internirati, se še ne ve. Dunajski listi poročajo, da je Italija pripravljena, jima dati zavetišče in jima nakazati kot bivališče Pianoro, rojstni kraj rodbine Parma. Iz te robine je, kakor znano, razcesarica Cita. Od drugod pa poročajo, da ju bodo poslali v Anglijo ali celo v Južno Ameriko.

Tako je žalostno končal predrzni Karlov poskus. V Švico, kjer sta doslej bivala, se Karel in Cita skoro gotovo ne bosta smela več vrniti že radi tega, ker sta prelomila besedo, da ne bosta zapustila bivališča. Karel se bo moral polagoma že otresti nade, da še bo kedaj madžarski vladar. V »Ljubljeno« Madžarsko si bržkone ne bo več upal, a v Avstriji ga ne marajo. V Avstriji tudi nimajo denarja, da bi hranili celo habsburško famillijo in njene neštete podrejenike. — Habsburška nesreča je torej za enkrat minila.

K predrzni Karlovi pustolovščini

Od 13. stoletja naprej so igrali v zgodovini Habsburžani veliko vlogo. Prvi Habsburžan Rudolf je začel z vojno in vsi njegovi nasledniki skozi stoletja so tolkli krvave vojne. Habsburžani so bili povzročitelji največjih vojn. Radi njih in za nje se je prelilo morje krvi, radi njih je pretrpel svet neizmerno gorja. Večkrat so se topli Habsburžani sami med sabo za tron. Za narod, za državo jim ni nikdar šlo, vedno le za tron, za čast in za vse udobnosti, ki so bile s prestolom združene.

Habsburška slavoohlepnost in želja po moči je tudi vstvarila nekdanjo Avstro-Ogrsko, ki je bila pravo skrpucalo različnih narodov, ki niso imeli med sabo nič skupnega. Habsburžani so izrabili vsako priliko in začeli vsako vojno, samo da so si s kakim koščkom zemlje lahko zopet povečali svojo Avstro-Ogrsko in pridobili na moči.

Tudi zadnjo veliko svetovno vojno je začel Franc Jožef le zato, da bi si pridobil zemlje in da bi obenem uničil Srbijo, ki je hotela osvoboditi svoje zaslužene rojake. Saj ni sarajevski umor povzročil vojne. Ko bi tega ne bilo, bi pa bili naši kak drug vzrok, da bi začeli vojno. Znano je, da je bivša Avstro-Ogrska vedno umetno iskala povode za nastop proti Srbiji. Tudi umor takratnega avstrijskega prestolona-

slednika Franca Ferdinanda je bil le umeten povod za vojno. Saj je znano, da ni srbski državljani izvršil umora, temveč le takratni avstrijski Srbi, ki so se hoteli maščevati za vse neštete krivice, ki so jih pretrpeli Srbi pod avstro-ogrskim habsburškim žezlom.

Zaradi umora dveh ljudi je začel Franc Jožef vojno, v kateri se je prelilo toliko krvi in ki je povzročila toliko bede. Hvala Bogu, da se je ta vojna končala tako, kot smo si želeli. Razbila se je Avstro-Ogrska in cesar Karel, naslednik Franca Jožefa, je moral odstopiti. Gorje se je nehalo. Odahnili smo se.

Toda Habsburžan Karel ni miroval. Njegovi zaupniki so na tihem in celo javno pripravljali pot na Dunaju in v Budimpešti za njegov povratek. Zlasti na Madžarskem so imeli Karlovi podrejeniki precej sreče. Zato je Karel že vdrugič poskusil priti nazaj na madžarski prestol. Madžari bi ga tudi radi sprejeli, toda strah pred veliko in malo antanto, predvsem strah pred vpadom jugoslovanskih in češkoslovaških čet jih je prisilil do tega, da so Karla in Cito prijeli ter internirali.

Tako torej ni prišlo do krvoprelitja, katero bi bil zopet povzročil Habsburžan. Dovolj strahot in gorja so povzročili že Habsburžani. Ako bi sedaj zasedel Karel madžar-

ski prestol, bi gotovo ne miroval, temveč bi skušal zopet vzpostaviti staro Avstro-ogrsko. Ti poskusi bi povzročali nove vojne in nikoli bi ne imeli prepotrebne miru. V interesu naše osvobodene domovine in v interesu miru moramo odločno zahtevati, da se Karel spravi na tako varen kraj, da ne bo mogel več poskušati svojih pustolovščin. Po-

leg tega pa se mora Madžarska, ki skrivoma podpira Karliste, razorožiti, kakor zahteva mirovna pogodba.

Na varnem shranjen Karel in razorožena Madžarska sta glavna poročka za mir v srednji Evropi. Dovolj je prelite krvi, dovolj gorja, ki so nam jih prizadejali Habsburžani in katero bomo še dolgo čutili.

O hrenu in drugih rečeh

(Za pouk in kratek čas.)

Ravno zadnji čas se mnogo piše o duhovniških plačah, češ da se nekaterim duhovnikom slabo godi, tako da komaj izhajajo. Nekaj je resnice na tem, dasi dobro vemo, da naše »verno« ljudstvo prav rado da »Bogu, kar je božjega«. Sicer pa smo mi za to, da se farovška posestva razdele med uboge ljudi, duhovniki naj bodo pa plačani kot uradniki. Seveda mora ta duhovščina storiti svojo dolžnost, ne pa samo politično hujskati in tu in tam celo delati protidržavno propagando, kot se je to že marsikje zgodilo.

Pri tej priliki se je tudi pisalo, da naj vendar »duhovni bratje« med seboj pokažejo bratovsko ljubezen in naj n. pr. dekan, ki ima cerkveni grunt, bolj poceni dá kaplanu hrano, da bo shajal s svojim zaslužkom. Za druge itak nimajo skrbeti, naj torej skrbe vsaj zase.

Če mora gospodar dati poslom dobro hrano, zakaj bi je ne dal dekan svojim kaplanom. Sicer verjamemo, da je pri nas še kaj take duhovščine, ki ima še smisel za svoj stan in je pripravljena pomagati onim, ki vsled razmer morebiti res ne izhajajo. Saj je Kristus rekel, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta — torej bi morali ti gospodje pokazati malo več skromnosti in dobrote in ljubezni, nego jo kažejo doslej.

Tak duhovnik, ki bo pravi božji namestnik, ne bo nikoli kruha stradal, za to bo že ljudstvo poskrbelo. Seveda, hujškačev nihče ne mara, politični hujškač sploh ni duhovnik, ampak najet agitator, ki samo izrablja vero. Nauk Kristusov je daleč od njega.

Kako malo verskega čustva je med našo duhovščino, se je videlo med vojno, ko so vsi stali v službi Avstrije, pridivali na pobijanje, agitirali za vojna posojila, oddajali zvonove. Pravi duhovnik bi bil moral reči: moja hiša je hiša molitve in ljubezni. Bog pravi: ne ubijaj... itd. Tako bi bili lahko mnogo dobrega storili za ljudstvo.

Po vojni, ko so povsod duhovniki sami začeli nastopati za to, da dobi vsak narod bogoslužje v svojem jeziku, ni bilo pri nas niti enega takega narodnega duhovnika. Oni so sužnji Rima, vključ vsemu, kar se godi v Primorju,

dasi bi bilo ravno pri nas prav lahko uvesti slovansko bogoslužje. A za take stvari se pri nas duhovščina ne zanima, ker ima mnogo drugega dela.

Zdaj pa naj povemo en vzgled, ki je bil te dni pred sodiščem: Pred sodiščem sta stala šmarni dekan in neki kmečki fant, ki je — mimogrede povedano — deloma invalid, ker so mu zmrznili prsti na nogah, ta fant je zvedel, da se o teh časih tudi za hren dobi kak denar in ga je šel nič hude sluteč pobirat po njivah. Tako je zašel tudi na zelo obširne farovške njive, kjer je izkopal par korenin. Šmarnskega dekana je sicer malo zunaj videti, a tu je slučajno prišel mimo in je ozmerjal fanta, češ da krade po njegovih njivah. Kak drug gospodar bi bil s tem zadovoljen in bi šel svojo pot — saj hrena je povsod dovolj in doma se malo rabi za kuho. Katoliški duhovnik pa ni bil s tem zadovoljen, ampak je stvar naznanil orožnikom.

Orožnik je prišel in je fantu rekel, da mora hren vrniti. Fant je šel in je nesel v farovž ves hren, kar ga je nabral, češ: bo vsaj dekan enkrat sit... Dekanu pa je bilo tega hrena premalo in je šel fanta tožiti na sodišče in tako sta res dobila povabilo k sodni razpravi dekan in tisti fant.

Pomislite, ljudje božji, za malo hrena toži Kristusov namestnik — bogataš, šmarni dekan, ki ima tri grunte, katerih sam niti obdelati ne more — za malo hrena, ki ga daje Bog rasti za vse dovolj in zastonj. Celu gospodu sodniku se je menda zdelo to tako nekrščansko, da je hudomušno vprašal dekana: »Ali ste hren vsejali, ali je sam zrastel?« Dekan je bil v zadregi — fant pa je sam odgovoril: »E, to kar samo raste«. Sicer ne vemo, če je bilo dekana kaj sram za tako malenkost tožiti v sodnijski svojega bližnjega, — zdaj pa pogledjmo, kdo je ta mož, ki toži za malo hrena. Pred par leti je dal posekati v vaški gmajni celo vrsto dreves — dasi ima toliko gozdov, da bi bilo za celo faro drv več ko dovolj — in napravil je 28 voz drv. Torej — ne malo hrena, — ampak 28 voz drv si je prilaštil na tujem posestvu, vključ

temu, da je bil opozorjen, da to ni njegova last. Prišel je inženir in je dokazal iz map, da je res tako in da mora dekan drva vasi povrniti. Pa ni šel nihče tožiti — in dekan še danes ni plačal škode.

To je duhovnik, kaj! Svojim kaplanom ne da niti toliko hrane, da bi mogli živeti in so morali hoditi po košilu in po večerji — drugam jest, ker so bili lačni. Zato jih je pa sovražil in proti sedanjemu kaplanu je v svoji zlobnosti celo dosegel, da ga je škof pozval, naj prosi za pokoj, dasi je kaplan priljubljen miren človek, ki nikomur ničesar ni storil in se ne vtika v politiko, kakor to zahteva dekan.

Končno je bilo tudi šmarcem dovolj te skoposti in hudobnosti in v nedeljo so šli možje vseh strank k njemu in so mu povedali, kar mu gre. Zahtevali so, naj odide iz Šmarja. Popoldne so pa prišli še Grosupelci in so mu pridali še svojo porcijo. Ta teden gre menda deputacija do škofa, da mu povedo, kakšen duhovni pastir je v šmarški fari. Šmarški dekan je dobro znan še iz časov, ko je bil v Robu in na Krki — s svojim hrenom se je pa proslavil še bolj. Tu je samo en zgled o tem, kakšna je naša duhovščina — in takih je mnogo — ne rečemo vsi — zato pa je prav, da možje poskrbe za to, da bodo naučili take skopuhe krščanske ljubezni. Kam bi prišli, če bi se ljudstvo ravnalo po zgledih takih duhovnikov.

Ta gospod Šmarcem niti vode ne privoščiti in je podil ženske, ki so ob času te suše hodile v farovž po vodo, ker drugod ni tekla. Ali ni to krščanska ljubezen do bližnjega. Za vse te svoje in druge grehe je dobil torej dekan »hud hren« pod nos, upamo, da bo kaj pomagalo.

Mislimo, da je v korist vere in duhovščine, da taki gospodje ne delajo pohujšanja med ljudstvom. Oni, ki bi morali biti vzor ljubezni, posebno ko imajo vsega, dovolj, bi pač ne smeli jemati drugim — to se pravi krasti! — pač pa bi morali pomagati revežem, posebno svojim sobratom — ne pa preganjati ljudi zaradi malo hrena, dokler sami niso poravnali škode na drvih. Zakon je za vse enak.

Učitelstvo in duhovništvo

(Dopis z dežele.)

Pod naslovom »Varujte otroke!« si je vzel neki duhovnik od svojih dnevnih 24 ur prostega časa nekaj uric ter napisal v »Domoljubu« z vidno slastjo, ki kaže ukorinjeno Peskovo bolezen, strupeno sovražnost in hinavski pamflet na naše učitelstvo, in hvali tistih pet mežnarjev, ki so v »Slomškovi zvezi«. Satanska hudobija tega božjega namestnika tiči v tem, da prav dobro ve, da je Pesek sedaj bankir in da je še danes klerikalni zaveznik. Zdaj ga pa rine med neomadeževano slovensko učitelstvo in si misli: »Namen posvečuje sredstva!« in cedi svoje posvečene sline ob priljubljeni svinjariji.

Pa vsevedni bog ga je že vidno kaznoval. Poslal je župnika Magajno pred sodišče in v zapor, da jasno pokaže ubogim na duhu, ki so še v klerikalnem taboru, kje je doma nemoralnost in duševna propalost v neverjetnem obsegu, kakor je pokazala sodnijska obravnava proti župniku Magajni, in to ravno zdaj, ko temni poštenjaki najbolj zavijajo oči!

Med slovenskim učitelstvom se ni zgodilo kaj tako grdega še nikoli. Jaz pomnim 50 let nazaj in nisem slišal ali čital kaj podobnega. Nasprotno pa je med duhovništvom. Tam so ponavljali take grdobije od leta do leta in skrajni čas je, da se med ljudstvom razkrinka in pojasni, kako zelo so ti pobožni in nezmotljivi gospodje pod kožo krvavi.

Zato povemo danes nesramnemu obrekovalcu v »Domoljubu«: Ako ne prekliče v prihodnji številki svoje ga obrekovanja od konca do kraja, mu bomo servirali, da bo lažje cedit svoje ogabne sline, vso podrobno zgodovino duhovniške propalosti na Slovenskem, in sicer iz nastopnih krajev: Sv. Križ, kjer so posebno sveta tla, kamor znosijo romarji na milijone denarja v svoji omejenosti; Šoštanj, Kozjak, Skomre, Sv. Kungunda na Pohorju, Kebl, Cirkovce, Kalobje itd. Opisali bomo vse strogo po resnici, kaj se je tam godilo in imamo vse zabeleženo deloma po sodnijskih aktih, deloma po izpovedi mežnarjev, županov in kaplanov, samih verodostojnih ljudi. Kamor ne prihaja »Domovina« v zadostnem številu, naj kupi vsak učitelj 20 do 30 tozadevnih števil ter jih naj raz-

deli med ljudstvo, ki rado bere resnico o svojih pastirjih, samo se v svoji omejenosti še boji »zamaševanja«, hudiča in podobnih bajk, katere mu je duhovništvo vteplo v glavo.

»Jugoslavija« je nedavno pisala polna veselja, da učitelj nima takega ugleda in upliva med ljudstvom kakor duhovnik. To je resnica. Ali kaj je vzrok? Med priprostim ljudstvom velja tisti največ, ki ima denar. Katoliško duhovništvo se je tisoč let valjalo v izobilju in bogastvu, medtem ko je učitelstvo do danes stradalo. Duhovništvo je imelo v avstrijskih vladarjih brezpogojne varuhe in zaščitnike, učitelj pa je bil brezpravni farovski mežnar in hlapec. Ako bi mi učitelji v preteklosti imeli samo dostojno materialno stanje in bi duhovništvo tako stradalo kakor smo mi, bi bilo z ugledom in vplivom ravno nasprotno. Iz duhovniškega bogastva je nastal med narodom pregovor »Farovška mavha nima dna« in tudi nemoralnost duhovništva je naravna posledica brezdelja in izobilja.

To vse se mora temeljito pojasniti ljudem. To sedaj tudi lahko storimo, kajti vašega apostolskega Francejina, ki je prikrival svoje in vaše grdobije, prečastiti gospodje, tega srednjeveškega nemškega zabiteža in njegovih ničvrednih prednikov in naslednikov ni več v naši državi, da bi vas varovali in vam pomagali v poneumnem vanju ljudi v lastno in vašo korist.

Mi učitelji ne zahtevamo nikdar takega bogastva in izobilja, kakor ste ga uživali vi stoletja, mi zahtevamo samo dostojno življenje in materialno stanje, kakor ga je nam izbojevala demokratska stranka.

Politični pregled

Med demokrati in radikalci v narodni skupščini vlada popolni sporazum in sloga, kar se vidi tudi o razdelitvi države

v oblasti, okrožja, okraje in občine. Zakonski predlog o tem vprašanju bosta izdelala demokrat Vojta Marinković in radikalec Lj. Jovanović in ta predlog naj se čim prej predloži vladi, ki ga potem predloži narodni skupščini. Upati je, da bo šlo delo hitro izpod rok in da dobimo kmalu upravno razdelitev države in s tem pretrgamo vse vezi s preteklostjo tudi v tem oziru.

Največ je politično zanimanje osredotočeno na

ponesrečen Karlov poizkus,

da bi se zopet vsedel na madžarski kraljevski prestol in se je v to svrhu pripeljal s svojo ženo Zito iz Švice v madžarski Šopronj — po zraku. V Šopronju je zbral nekaj vojaštva in krenil z njim proti Budimpešti. Madžarska vlada se je pa ustrašila groženj iz Beograda, Prage in Pariza in je poslala proti Karlu svoje čete. Vnela se je bitka, ki je pa samo prav malo časa trajala, ker so Karlovi vojniki, ko so slišali, da prihajajo jugoslovanske divizije, zbežali in pustili Karla njegovi usodi. Karl je s Zito sedaj interniran v nekem samostanu, dokler se ne odloči, kam bo izgnan, ker Švica mu ne dovoli več povratka na njeno ozemlje. Najbrže bodo spravili Karla in njegovo družino kam prav daleč, na kak samotni otok, odkoder ne bo mogel več uiti in delati neumnosti po svetu.

S tem je Karlova najnovejša pustolovščina končana, ni pa še končana

zadeva z Madžarsko,

ker je dobro znano, da je Karla ojunčila za njegov poizkus sama madžarska vlada, ki je nastopila proti njemu še-le potem, ko je bila prepričana, da se niti naša država, niti Češkoslovaška in Rumunija ne bodo sporazumele s Karlovim povratkom v Budimpešto. Samo madžarskemu strahu pred našo hrabro vojsko se imamo zahvaliti, da je Karlova pustolovščina tako hitro in tako klavirno končala, ampak z Madžarsko obračun vseeno še ni gotov. V sporazumu s Češkoslovaško in Rumunijo zahteva naša vlada, da se mora Madžarska razorožiti, kakor to določa mirovna pogodba; popolno odstranitev Habsburžanov; spremembo vladnega sistema na Madžarskem v demokratskem smislu in povračilo vse škode, ki jo imamo zaradi vojnih priprav v zadevi Karlove pustolovščine.

Na Madžarskem se mora vse spremeniti, ker to je v interesu

reda in miru v srednji Evropi,

ki ga oborožena Madžarska vedno ogroža. Mi hočemo imeti mir, ker smo dosti trpeli v dolgi vojni in ker Madžarska ta mir vedno

Listek

Rako je včasih duhovščina sleparila ljudstvo

V Corvinovi knjigi o zgodovinskih spominih nestrpnosti v katoliški cerkvi se nahaja poglavje z napisom »Sveta kramarija«, iz katerega posnemamo sledeče:

»Pobožni« gospodje duhovniki in menihi so nekaj uganjali z relikvijami (svetinjami) najgršo goljufijo. Vsak krščanski oltar je moral imeti svojo relikvijo, in čim »svetejša« je bila, tem večjo korist so imeli duhovniki od nje, kajti relikvije se niso kazale zastoj in tudi ne podarjale. Trgovina z relikvijami se je zelo izplačala. Starih kosti, cunj itd. se je našlo povsod. Cene, ki so se morale za take relikvije plačati, so bile visoke.

Ko so postali rimski škofje papeži, so nekoliko ovirali to kupčijo, toda le zato, da so imeli sami večji dobiček. Relikvije so morale biti v Rimu preizkušene, in bile so za prave spoznane le tedaj, če je lahko njihov posestnik doprinesel pravih zvenkljajočih dokazov.

Dobre relikvije so bile velik zaklad za samostan, a vse opatinje niso ravnale z njimi tako lahkomišljeno, kot nune v Maconu. Tamkajšnji samostan je imel kožo sv. Doroteja, ki je bil iz kože dejan; Simon, strojar, je ustrojil sveto kožo in ta relikvija je po različnih potih končno prispela v posest nunam v Maconu. Nune so nagačile kožo z bombažem in jo predstavljale kot živega svetnika. Iz prevelikega češčenja pa so prišle na zelo čudne igre in stranska pota, da se je zdelo opatinji primerno, relikvijo podariti jezuitom. Ti so kmalu spoznali dragocenost te svetinje ter ustanovili »Bratovščino sv. usnja«, ki jim je donesla mnogo denarja. Takrat je postalo nunam žal, da so svetinjo podarile. Tožile so pri papežu, reklamirale od jezuitov svojo svetinjo in papež jim je obljubil.

Ob času križarskih vojsk je bila Evropa kar preplavljena z relikvijami. Iz svete dežele so privlekli vseh vrst svetinj. Pri osvojitvi kakšnega mesta so se iskale najprej relikvije, kajti te so bile mnogo dragocenejše in dražje kakor zlato in drago kamenje.

Ludvik Sveti, kralj Francije, je bojeval dve nesrečni križarski vojni; potolažil pa se je v svoji nesreči, kajti

posrečilo se mu je, da je prodal za ogromno vsoto nekaj tresk sv. križa, par žrebljev, gobo, škrlatni plašč Kristusov in trnjevo krono. Ko so te svetinje dospele, jim je šel nasproti peš, z vsem dvorom do Vincennesa.

Henrik Lev je prinesel s seboj v Braunschweig množino relikvij. Krona vseh pa je bil palec sv. Marka, za katerega so mu ponujali Benečani 100.000 dukatov.

Vera v relikvije je bila prav tako nezaslišana, kakor njihova cena. Duhovniki bi morali biti angeli, če ne bi izrabili neumnosti ljudi in jih ne sleparili.

Našla se je vsa garderoba Kristusa, Device Marije, sv. Jožefa in več drugih svetnikov. Našli so sveto sulico, s katero je prebodel rimski vitez Longin Jezusovo desno stran; prt, s katerim je obrisala sv. Veronika Kristusovo potne srage, ko je šel na Golgato, in v kateri ji je za spomin vtisnil svoj obraz. Tega prta je bilo toliko kosov, da bi merili skupaj 50 metrov. Zares, zelo ogromen robec! Našli so tudi skledo, katero je podaril Salomon kraljici Sabi in iz katere je jedel Jezus velikonočno jagnje. Našli so vrče od ženitovanja v Kani Galileji; v njih je bilo še vino, ki ga nikoli ne zmanjka. V začetku

jih je bilo samo šest, toda pomnožili so se in videl si jih lahko v Kölnu in v Magdeburgu. Tresk sv. križa je bilo toliko, da bi lahko iz njih sestavili veliko ladjo in žrebljev iz križa je bilo več centov. Našli so seveda tudi trnje iz trnjeve krone; nekateri trnji so na veliki petek krvaveli.

Kelih, iz katerega je pil Kristus pri zadnji večerji, se je našel in kruh, ki je ostal pri tej pojedini. Potem kocke, s katerimi so vadljali vojaki za Kristusovo suknjo. Takih nešivanih sukenj se je kazalo zelo mnogo v raznih krajih.

Zelo originalna pa je brezdomno suknja v Moskvi, katero je prinesel domu tisti vojak, ki jo je dobil pri vadnji. Razstava starega oblačila v Trieru leta 1845. je ogorčila ves omikan svet ter povzročila številne preiskave. Vsi ti neštetni sveti plašči — dasi je bil samo eden — pa imajo za sabo dobro plačana papeževa potrdila, v katerih je dokazana njihova izvirnost. Ker pa je lahko le eden pravi, je torej papežev potrdilo, da so ti plašči pravi, navadna goljufija.

Našle so se celo Marijine srajce, tako velike, da bi lahko služile fajmoštru, debeluharju za površnik; nadalje zelo dragocen Marijin poročni prstan, ki je bil razstavljen v Peruzi;

ogroža, ne bo naša država odne-
hala vse dotlej, dokler se Mad-
žarska ne razoroži, kakor so mo-
rale biti razorožene tudi Nemčija,
Avstrija in Bolgarija. To je naša
temeljna zahteva in njeno izvrši-
tev bomo znali — ako bo potreb-
no — tudi z orožjem v roki izsiliti.

Zaradi dogodkov na Madžar-
skem je zavladalo

v vsi Jugoslaviji silno ogorčenje,
po vseh središčih so bila javna
zborovanja, na katerih se je za-
htevalo od vlade, da napravi od-
ločen obračun z madžarskimi ru-
šitelji miru. Tudi v Ljubljani je bil
številno obiskan shod, na katerem
so govorili zastopniki vseh naših
strank, ker v tem vprašanju smo
res vsi edini. Doma se prepiramo
med sabo, na zunaj smo pa vsi
složna enota in dokler bomo taki,
bodo imeli naši sovražniki respekt
pred nami.

Od teh sovražnikov je najhujši
naš zapadni sosed Italijan, ki je
imel tudi v madžarski zadevi svo-
je prste vmes. Ker smo mi preveč
odločno zaropotali, je moral tudi
on utihniti, ampak maščevati se
hoče nad nami na ta način, da je
razen uvoza živine

prepovedala uvoz krompirja
iz naše države. Pa tudi proti ta-
kim šikanam se bo našlo zdravilo,
kakor ga je svoječasno našla tudi
mala Srbija, ko je Avstrija zaprla
meje njeni živini. Sploh poskuša
Italija v svoji politiki proti Jugos-
laviji v vsem posnemati nekdanjo
avstrijsko politiko proti Srbiji. Naj
Italija pazi, ker Avstrija si je pri
tem pošteno opekla prste in Itali-
ja si jih bo tudi — če danes ne, pa
jutri. Mi bomo naš krompir že
drugam prodali, obenem pa bi stor-
rili pametno, ako nobenega laškega
blaga ne bi več kupovali, ker
s tem Lahe najbolj udarimo.

Zaradi Karlovega povratka na
Madžarsko, je nastala tudi

v Avstriji prava zmešnjava,
ker tam je še vse polno starih ge-
neralov in drugih visokih držav-
nih dostojanstvenikov, ki so da-
nes reveži in se še vedno navdu-
šujejo za Habsburgovce. Ampak
ljudstvo Habsburgovcev ne mara
in zato je tudi zmešnjava kmalu
ponehala, ker so pristaši Habs-
burgovcev sprevideli, da jih je
veliko premalo in so lepo — utih-
nili.

Zaradi odločitve v gornješlezij-
skem vprašanju je prišlo

do krize v Nemčiji,
ker vsi Nemci pravijo, da se je
Nemčiji zgodila velika krivica s

tem, da je velik del Gornje Šlezije
prisojen Poljski. Tako je mislila
tudi vlada in ministrski predsed-
nik dr. Wirth je z vsemi ministri
odstopil. Ker pa s tem nič ni do-
seženo, je dr. Wirth zopet sestav-
vil novo vlado, ki je — z malimi
spremembami — sestavljena iz
onih ljudi, ki so bili tudi v prejšnji
Wirthovi vladi. Politični odnosi
se torej čisto nič niso s tem izpre-
menili v Nemčiji, ker vladino ve-
čino sestavljajo tudi sedaj doseda-
nje večinske stranke, Nemški na-
rod je pameten in razumen in če-
tudi je težko prizadet po posledic-
ah izgubljene vojne, se vendar
ne da oplašiti, temveč dela pridno
na obnovi. V tem oziru bi nam
služili Nemci lahko za vzgled.

Gospodarstvo

**= Izplačevanje bonov prvega dr-
žavnega posojila se bo moglo pri-
četi mogoče že 1. novembra.**

= Množina bankovcev v prometu.
Po izkazu Narodne banke SHS od
dne 15. oktobra smo imeli v pro-
metu za 4 milijarde 419 milijonov
568 tisoč 550 dinarjev papirnatega
denarja.

= Cene svinj v Mariboru. Na
mariborski trg je bilo dne 21. okto-
bra prignanih 432 prašičev, 2 ovci
in ena koza. Prašičje cene so na-
slednje: Za prašiče 5 do 6 tednov
stare 80 do 150 K, 7 do 8 tednov
200 do 360 K, do štirih mesecev
600 do 680 K, do 6 mesecev 900 do
1200 K, do 7 mesecev 1300 do 1600
K, do 9 mesecev 1500 do 1600 K,
do enega leta 1800 do 2000 K; do
poldruga leta 3000 do 3500 K.

**= Žitne cene v Somboru (dne
25. t. m.):** Pšenica 1150 do 1160 K,
stara kornuza 900 do 910 K, oves
780 do 790 K, nova kornuza v stor-
žih 610 do 620 K, nova kornuza že
izluščena 750 do 760 K. Vse cene
za 100 kg. Cene so močno narastle,
ker so ponudbe zelo male.

**= Živinski sejem v Celju dne 21.
t. m.** je bil prav tako mrtev kakor
v Teharjih 12. t. m. Mesarji so pla-
čevali za najlepše vole po 12 kron,
za krave pa 8 kron. Tako mora da-
jati kmet živino sedaj v stiski po
tako nizkih cenah, a na drugi strani
pa cene mesu navzlic temu nara-
ščajo ali vsaj stojijo vedno na enaki
višini. Mi bi radi vedeli, kako je to
mogoče.

**= Pogajanja za naše zunanje po-
sojilo.** Naš finančni minister Kuma-
nudi je odšel v London, kjer je pri-
čel pogajanja glede najetja posojila
v Angliji. V londonskih bančnih
krogih prevladuje prepričanje, da

bodo pogajanja v kratkem ugodno
zaključena. Računa se, da se bo del
posojila izplačal v gotovini, del pa
v raznem blagu.

**= Kmetijsko šolo pri Sv. Jurija
ob juž. žel. je dovršilo letos 23
učencev.** Prihodnje šolsko leto se
prične z novembrom.

= Naša trgovinska mornarica
šteje 808 ladij, od katerih je 666 ja-
drnic in 142 parobrodov.

**= Prikrojevalni tečaj za krojače-
invalidne.** Ker namerava urad za po-
speševanje obrti prirediti prikroje-
valni tečaj za krojače-invalidne, se po-
živajo vsi invalidi-krojači, ki bi se
želeli udeležiti tega tečaja, da nemu-
doma vložijo tozadevne prošnje na
Pokrajinsko upravo za Slovenijo, od-
delek za socialno skrbstvo, invalid-
ski odsek v Ljubljani, najdalje pa do
29. t. m. Vsi invalidi, ki bi bili spre-
jeti v ta tečaj in so siromašni, kar
naj dokažejo s spričevalom od ob-
čine, bodo za čas tega tečaja v oskr-
bi Invalidskega doma v Ljubljani.

**= Dobra vinska letina na Dolenj-
skem.** Vinogradniki so letos s trgat-
vijo zadovoljni. Jagode so sicer
drobne, toda zelo sladke. Obeta se
torej zelo dobro vino.

**= Knjigovodski tečaj za obrtnike
v Ljubljani.** Urad za pospeševanje
obrti namerava prirediti za tukajšnje
obrtnike knjigovodski tečaj. Obrtni-
ki (mojstri in pomočniki), ki se
žele tečaja udeležiti, naj se priklase
pri uradu vsaj do 5. novembra.

= Gospodinjski tečaji po deželi.
Od 15. t. m. do Božiča se prirede
kmetijsko-gospodinjski tečaji v Slo-
venski Bistrici, v Trbovljah, v Do-
leni v Halozah, v Beltincih, v Bras-
lovčah in v Bohinjski Beli.

= Vinska letina v naši državi.
Vinska trgatve v naši državi sicer ni
bila nikjer posebno obilna, ali
grozdje je letos prvovrstno. Imeli
bomo letos dobro vino, kot ga že
nismo imeli nekaj let. Ostalo nam
bo navzlic nepreobilni količini mno-
go vina za izvoz, veliko množino
ga imamo še od lani. Naša vlada
bo morala gledati, da bomo mogli
prodati vino v inozemstvo.

= Vrednost našega denarja. Dne
25. t. m. se je dobilo: za 11 naših
vinarjev 1 avstrijsko krono, za okoli
36 naših vinarjev 1 madž. krono,
za 2 naši kroni 95 vin. 1 češkoslo-
vaško krono, za okoli 11 naših kron
1 laško liro, za okrog 1 našo krono
80 vinarjev 1 nemško marko, za
282 do 286 naših kron 1 dolar.

Beleške

**+ Klerikalec dr. Gosar proti obrt-
nikom.** V socialno-političnem odse-
ku zakonodajnega odbora je zahte-
val klerikalni poslanec dr. Gosar,
da se obrtniki, ki kršijo naredbo
glede delovnega časa, kaznujejo naj-
manj s 15dnevnim zaporom. Proti
temu je bil celo socialni demokrat
Divac. Minister za socialno skrb-
stvo, demokrat dr. Kukovec, pa je
odločno odbil dr. Gosarjevo zahte-
vo. Kdo je torej prijatelj obrtnika?
Ako naš mal, ubog obrtnik prelomi
naredbo o delovnem času, zahteva
klerikalec, ki ma vedno polna usta
besed o prijateljstvu našega obrtni-
ka, naj se kaznuje kar s 15dnevnim
zaporom. Obrtniki naj si to vrsto
«prijatelj» dobro zapomnijo!

+ O temnem, črnem obzorju piše
ljubljski šlevasti «Domoljub». Ta-
ko temno, kot vidi «Domoljub»,
naše obzorje gotovo ni. Da pa je
nekoliko črno, so krive temu črne
farske sulnje, ki odevajo dostikrat
tudi črne podle duše, ki v nasprotju

s svojo lepo nalogo, pasti duše, pa-
sejo rajše najumazanejšo politiko,
obrekujejo in rujejo ter hujskajo
proti državi. Potem je pač lahko
temno, črno obzorje...

**+ «Slovenec» se boji, da bi se
otroci v ljudskih šolah preveč na-
učili,** zato je tudi proti temu, da bi
se učili cirilice. Tako se huduje kle-
rikalni list sedaj, včasih je pa mol-
čal, ko so vbijali nemške kavke v
glavo slovenskim otrokom, čeprav
se na deželi niti eden otrok ni na-
učil nemščine niti toliko, da bi mo-
gel ločiti nemško govorico od itali-
janske. Klerikalci se sploh bojijo,
da bi ljudje preveč znali, ker briht-
nih ljudi ni lahko dobiti v klerikalni
hlev. Sicer so pa v tem slučaju proti
cirilici pač tudi zato, ker je srbska.

**+ Podivjanost mariborske kleri-
kalne «Straže».** Včasih je stražil po
Spodnjem Štajerskem s svojo podiv-
janostjo «Štajerc», sedaj pa njegova
naslednica «Straža». «Straži» ni ni-
česar sveto, vse okoli sebe opljuje,
napada osebe in jim očita stvari, ki
se niso nikoli dogodile. Tako je
namreč «Stražino» katoliško krščan-
stvo. Ker se gospodje okoli «Straže»
zavedajo svoje lopovščine, so si za-
to tudi postavili za odgovornega
urednika poslanca, ki se ne more
tako lahko pozvati pred sodišče.

+ Letošnja suša in klerikalci. Le-
tošnja suša je zelo škodovala senu
in otavi, vsled česar je kmet sedaj
v težki stiski. Razumljivo je, da se
kmet tega položaja ne veseli, ker bo
moral mnogo živine odprodati in
vrh tega še poceni, odkar Italija ne
dovoli več uvoza naše živine. Suša
pa je kmetu vzela tudi mnogo dru-
gih pridelkov. To sušo sedaj izko-
riščajo v strankarske svrhe klerikal-
ci, jo natezajo in plešejo okrog nje
kot Indijanci okoli ognja. «Slove-
nec», ki piše tu in tam po resnici,
je povedal, da je izpadek človeških
sil ogromen in kar je najhujše —
nenadomestljiv. — Prepričati se
ogromna škoda ne da, treba pa jo je
ublažiti, da ne bo kmet preveč živi-
ne odprodal, kar bi bilo njemu in
vsemu drugemu prebivalstvu v ško-
do. Toda to se ne doseže s hujška-
njem. Ta hujskarija je najbolj raz-
vidna iz tega, da klerikalni poslanec
Sušnik pravi v «Slovencu», da bo
kmet razprodal vso živino, dočim
trdi drugi klerikalni poslanec Bro-
dar v «Domoljubu», da kmet pač ne
bo v interesu gospodarstva nikoli
preveč živine prodal. Sušnik je za
to, da se dobe krmila iz Srema in
Srbije, Brodar pa pravi, da bi bila
krma predraga in bi v nekaj mesecih
več stala kot je živina vredna. Suš-
nik vleče za nos meščana in se «boji»
razprodaje živine, in da bila potem
spomladi predraga, Brodar pa agi-
tira za izvoz. Klerikalci pač pišejo
tako, kot mislijo, da bo bralcem
dotičnega klerikalnega lista ugajalo.
«Slovenec» se poteguje bolj za me-
ščane, «Domoljub» pa proti mešča-
nom za kmeta. Ako pomislimo, da
so to eni in isti ljudje, ki govorijo
povsod drugače, potem si lahko mi-
slimo, da oni nikdar ne mislijo res-
no ne na koristi meščana, še manj
pa na koristi kmeta. Poslanec Suš-
nik je postavil kar interpelacijo na
ministra Puclja, v kateri zahteva v
tako smešno-resnem tonu, kako se
naj pomanjkanju odpomore, da se
tako vidi: Sušniku in klerikalcem je
več do komedije, ki klerikalcem v
strankarske namene dosti koristi se-
veda samo pri lahkovernejših, kakor
pa za resnične kmetijske koristi. —
Tu ni treba nikake demagogije.
Kmetu je treba pomagati, kolikor se
da. Kmetu je treba pomagati brez
strankarskega izrabljanja, ker je
kmet steber države.

potem so našli njene male čevljičke
in par neznansko velikih, rdečih pan-
tofeljev, katere je nosila takrat, ko je
bila na obisku pri sv. Elizabeti. Našli
so celo lase najrazličnejših barv od
Marije, poleg nekaterih glavnikov.
Čudno je, da niso odkrili krtačice za
snaženje zob! Zato pa se je našlo
toliko njenega mleka, da bi ga 20
močnih dojilj težko imelo v enem
letu.

Kristusova kri se je dobivala en-
krat po kapljicah, drugič v stekleni-
cah. Legenda pripoveduje, da je pre-
stregel Nikodem nekaj krvi, ko je
snemal Jezusa s križa, in je napravil
ž njo mnogo čudežev. Ker pa so ga
judi preganjali, je skril sveto kri s
pismenim poročilom v ptičji kljun (!)
ter vrget ta kljun v morje. Na nor-
mandskem obrežju je prijadral ta
kljun na suho, kakor pravi pravljica.
V bližini loveča družba je naenkrat
zgrešila pse in jelena. Našli so vse
skupaj složno klečeče pred čudovitim
kljunom. Normandski vojvoda je dal
na tistem mestu sezidati samostan, ki

se je imenoval Bec (kljun) in katere-
mu je prinesla sveta kri milijone —
itd. itd.

Ljudska vera v te relikvije je bila
tako močna, da so si upali farji ka-
zati stvari, ki so bile same po sebi
nezmislne in nemogoče. —

Videlo se je lahko pero iz peroti
angela Gabrijela, nož in ščit, katerega
je uporabljal arhangel Mihael v bitki
s hudičem; v škatlici malo Kristu-
sovega diha; steklenico, polno egip-
tovske teme; žarek zvezde, ki je sve-
tila modrim iz jutrove dežele; malo
besede, ki je meso postala; par vzdih-
ljajev, ki jih je vzdihnil sv. Jožef,
kadar je obtesaval grčav les; in ne-
skončno še drugih nemnosti. Vse to
so v starih časih ljudje verjeli in du-
hovščina je s temi stvarmi sleparila
ljudi, katerim niti v sanjah ni v glavo
padlo, da je vse to le sleparija. Ta-
krat so bili ljudje pač še neumni,
danes, ko so pametnejši, si duhovšči-
na ne upa več slepariti tako na
debelo.

Novosti

* Udeležniki kongresa JDS v Beogradu, ki se vrši dne 30. oktobra, opozarjamo, da odhaja brzovlak, s katerim se odpeljejo, iz Ljubljane danes, dne 28. oktobra popoldne. Na kolodvoru morajo biti ob 3. uri popoldne. Vstopiti je mogoče samo v Ljubljani in Zidanem mostu. Udeležniki iz Štajerske vstopijo v Zidanem mostu.

* Naše vojaške priprave v slučaju intervencije. Iz Beograda poročajo, da je po konferenci ministra vojne in mornarice generala Zečevića in načelnika generalnega štaba vojvode Bojovića generalni štab ukrenil takoj vse potrebno, da se naše meje v slučaju konflikta zavarujejo kar najbolj. Sicer se bo skoro gotovo vse prav mirno izteklo. Na kaj hudega ni misliti, ker se Madžari proti premoči Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije ne bodo upali nastopiti. Sicer je pa Karel že kolikortoliko na varnem.

* Cenjene naročnike «Domovine» ponovno vladno opozarjamo, da prilagamo današnji številki položnice z opozorilom, da nam blagovolijo še pred 1. novembrom odpisati zneske, ki nam jih dolgujejo za naročnino. Eventuelnim zamudnikom sporočamo, da se mora po 1. novembru nakazovati po položnici samo v dinarjih in ne več v kronah.

* 29. oktober ni več državni praznik. Z ozirom na dejstvo, da je prvi december praznik državnega ujedinjenja, se 29. oktober ne bo več praznoval kot državni praznik.

* Srebrna poroka italijanske kraljeve dvojice. 24. t. m. sta praznovala italijanski kralj Viktor Emanuel in njegova žena Jelena, hčer črnogorskega Nikite, 25letnico svoje poroke.

Protest proti nesramnemu napadanju učiteljskega stanu. Pri zborovanju učiteljskega društva za kranjski šolski okraj se je z ogorčenjem protestiralo proti zločinu in nesramnim napadanjem učiteljskega stanu po listih «Jugoslavija», «Slovenec», «Novi čas». Resolucija, ki je bila v tem smislu sprejeta, ima dostavek, da naj tisti učitelji, če so morebiti res kaj prizadeti v Peskovi zadevi, sami izvajajo posledice. — Tudi učiteljski stan je potreben in ni zato tu, da bi se vsak znašal po krivici nad njim, kakor bi se mu poljubilo.

* Smrtna kosa. V Konjicah je umrla gospa Marija Pospisil, mati konjeniškega lekarnarja in soproge okrajnega glavarja g. Trstenjaka. — V ljubljanskem Leomišču je umrl župnik iz Bukovščice pri Škofji Loki g. Albin Ilvski. — V Ljutomeru je umrl učitelj Fran Čeh, v Cerovljah posestnik Fran Opašič, v Hraščah pri Postojni veleposestnik Peter Kraigher. N. v m. p.!

* Beograjsko prebivalstvo. Po končnoveljavnih statističnih podatkih ima Beograd 117.740 prebivalcev. Po narodnosti je 97.929 Srbohrvatov, 1230 Slovencev, 3504 drugih Slovanov, 3167 Nemcev, 1334 Madžarov, 300 Rumunov in 180 Italijanov.

* Smrtna nesreča na izletu. Pri poštnem uradu v Novem mestu uslužbeni pismonoša Fran Intihar je napravil izlet na Trško goro. Ko se je vračal, je padel tako nesrečno, da si je zlomil tilnik in je obležal mrtev na kraju nezgode. Ponesrečenec zapušta vdovo in pet nepreskrbljenih otrok.

* Razne nesreče in nezgode. Požaršek Marija, žena ključavničarskega pomočnika na Izanski cesti, je pustila za trenutek svojega petmesecnega otroka Franceta v zibki v varstvu neke devetletne deklice. Ta je začela stikati po polici, kjer je stal lonec vrelega kropa. Lonec se je prevrnil in padel ravno na spodaj ležečega otroka, ki je dobil pri tem smrtno nevarne opekline. — Rus Josip, desetletni posestnikov sin iz Strug, je padel raz voza in si zlomil desno nogo. — Svete Anton, posestnikov sin iz Tomišlja, je zaježdil konja in ga šel napajat. Ko se je konj sklonil k vodi, je Svete padel in se močno poškodoval po čeljustih.

* Obsojen obrekovalac ministra Pribičevića. V Beogradu je bil obsojen na šest mesecev ječe neki Pavlović, ki je v listu «Balkan» najpogostejše napadal ministra demokrata Pribičevića. Pavlović je hotel nastopiti dokaz resnice, kar pa se mu ni posrečilo. Te napade sta svoj čas ponatiskovala «Slovenec» in «Novi čas», katera v svoji «katoliški resnicoljubnosti in pravičnosti» ponatisneta vsako laž, da le polijeta z gnojnico svojega strankarskega nasprotnika.

* Nemškutarska proslava obletnice nesrečnega plebiscita na Koroškem. S Koroškega nam pišejo: Preteklo je leto dni, odkar smo zavedni koroški Slovenci pod nemškim jarmom. Nemškutarska proslava obletnice je bila skoro povsod klaverna. Zavedni Slovenci smo samo mirno gledali komedije, ki tudi nemškutarjem ni šla posebno od srca, saj smo imeli lani dosti živili, letos pa stradamo. Ravno tako je z denarjem. Lani dober jugoslovanski denar, letos imamo popolnoma brezvredno avstrijsko krono. — Korajže pa še nismo izgubili. Vemo, da ne gre vse naenkrat. Potrpeti je treba. Končno pa bo tudi za nas prišla ura rešitve. V to trdno verujemo.

* Nemškutarski razgrajaci na Koroškem. Iz Bilčovsa poročajo: Dne 26. septembra so prišli trije že povsod znani razgrajaci iz Kotmarvasi v Bilčovs, ter se v gostilni «Miklausch» malo preveč nadevali alkohola. Ko jim je postalo dolgčas, so začeli nekega starega možakarja iz Ledenic zbadati in oštevati, da je «Čuš». Bili so ga celo po glavi. Ko je neki tukajšnji fant prišel tja, se je cela ploha psovk vsula na njega. Fant je nato odšel. Toda razgrajaci niso dali miru, celo pred gostilno so prišli klicati: «Kje so bilčovski čušji?» Ker pa kri naših fantov tudi ni voda, jim je seveda zavrela in zgodilo se je, da so fantje pokazali, kje in kaj so čušji. Tako je prav! Tudi naše pesti morajo čutiti, pa ne bodo več tako predrzni.

* Karel in Cita. Pri ponovnem poskusu zasedi madžarski prestol, je vzel Karel s seboj iz Švice tudi

Cito. Pravijo, da ga je Cita, ki se nanj ne zaneše mnogo, k temu prisilila. Sploh je obeh Karlovih pu-stolovščin kriva Cita, ki je zelo častihlepna, dočim je Karel, ki uživa mnogo alkohola, precej ravnodušen, kot so pač ravnodušni navadno vsi tihi pijančki. Blamaža na Madžarskem bo Cito zelo bolela, Korlček, ki ni preveč brihten in malo misli, pa jo bo vtopil v alkoholu.

* Bivši avstrijski štabni oficir — tat. V Lincu na Gornjem Avstrijskem je aretirala policija vojni upraviteljenega podpolkovnika Josipa Warnerja, ki je izvršil razne tatvine na Dunaju, v Solnogradu, Welsu in v Lincu. Kradel je jedilno orodje, čajne skodelice, suknje in klobuke v kavarnah in gostilnah. V njegovem stanovanju so našli veliko zalogo ukradenih predmetov ter dragocenosti, katere si je Warner v vojni prilastil. Baval se je tudi s tihotapstvom ter si pridobil s tem lepo premoženje.

* Nesreča pri streljanju s topiči. V Podgorju pri Kamniku so praznovali žegnansko nedeljo s streljanjem s topičem, ki so si ga fantje izposodili v Kamniku. Ko je pogovni delavec Peter Vidmar iz Podgorja hotel sprožiti topič, je vrglo zaklopko ven. Naboj je potem bruhnil Vidmarju v levo roko in mu jo tako težko poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnico.

* Požar v papirnici v Goričanah. V skladišču žvepla papirnice Goričane pri Medvodah je v nedeljo zvečer na doslej nepojasnjen način izbruhnil požar. Ogenj se je hipoma razširil tudi na mizarstvo, ključavničarsko in kovaško delavnico, ki so popolnoma pogorele. Škoda znaša nad milijon kron. Ljubljansko gasilno društvo je takoj hitelo na pomoč in s sodelovanjem gasilnih društev iz Medvoda, Preske in Sore se je posrečilo, da je bil požar omejen na omenjene objekte. Pri gasilni akciji je ponesrečil tovarniški delavec Franc Jamnik, kateremu je goreč tram padel na glavo. Prepeljali so ga v ljubljansko državno bolnico. Lahko poškodovan je bil tudi tovarniški ravnatelj Mohrbacher.

* Velikanski požar na beograjskem kolodvoru. V ponedeljek zvečer se je vžgal centralno skladišče železniške postaje v Beogradu. Požar se je hitro razširil tudi na barako za dvorni vlak, vendar se je posrečilo pravočasno rešiti vlak in vse vagonne. Kmalu nato je bila v planu tudi kurilnica. Vse železniško osebje je hitelo, da odstrani množino paketov, sodov z bencinom in druge predmete, ki so se nahajali v skladiščih. Tudi občinstvo je pridno sodelovalo pri rešilni akciji. Od časa do časa se je slišala močna detonacija; eksplodirali so sodi z bencinom. Prebivalci sosednjih hiš so nosili svoje stvari na ulico. Okolu polnoči se je zrušila streha kurilnice in z novo močjo se je dvigal plamen visoko v zrak. V bližnjem trenutku je bilo v plamenu tudi skladišče za brzovozno blago in bližnje kolibe. V gasilno akcijo je poseglo vojaštvo, gojenci vojne akademije, kraljeva garda ter vsa žandarmerija.

* Morilec ministra Draškovića obsojen na smrt. V sredo dopoldne

je bila proglašena sodba proti Draškoviću morilcu Aliagiću in so-krivcem. Aliagić je obsojen na smrt. Sokrivci Colaković, Lopandžić in Petrović pa na 15 letno ječo.

* Vagon petroleja zgorel na ljubljanskem kolodvoru. Včeraj, v četrtek, se je na še nepojasnjen način vžgal na južnem kolodvoru v Ljubljani vagon petroleja v sodih. Požar se je mogel k sreči omejiti, da se ni so vžgali še drugi vagoni.

Tisoči ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „Elsafluid“ kot lepotilo (kosmetikum)

za nego zob, zobnega mesa in glave ter kot dodatek k vodi za umivanje, ker učinkuje zaradi svojega antiseptičnega, čistega in osvežujočega delovanja kar najbolje. Ravno tako je priljubljen kot krepko, blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celotnega telesa. „Elsafluid“ je mnogo močnejši in učinkovitejši nego francosko žganje in sploh najboljše sredstvo te vrste. Tisočera priznanja! Z zamaškom in poštno za vsakega:

3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 168 K.
24 dvojnih ali 8 specialnih steklenic. 280 K.
36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic. 394 K.
POSTAVINE PROSTO na Vašo pošto. Kder denar naprej pošljete, dobite še popust v naravi.
PRIMO: Elsa obliž za kurja očesa po 5 K in 7 K 300;
Elsa mentolni klinčič 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K;
pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa ustna voda 35 K;
Elsa kolonjska voda 41 K; Elsa šumski miris 41 K;
glicerol po 6 in 30 K; Lysol, Lysoform 30 K; kanele čaj 3 K; Elsa mrčeni prašek 15 K; sirup za podgane in miši po 8 in 12 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA donja, Elsatrg št. 344
40-1 (Hirvaško). 48/144/11 b

Prostovoljna dražba

V soboto, dne 29. t. m., popoldne ob 1 uri, vrši se prostovoljna dražba posestva, vl. št. 270, k. o. Ribnica. Proda se na licu mesta hiša št. 107 na Mlaki pri Ribnici, pred par leti zidana s hlevom in skednjem. Pri hiši je vrt, njiva in gozd. Posestvo je pripravno za obrtnika. Izključna cena je 78.530 K. Dražbeni pogoji so na vpogled pri sodišču v Ribnici ter v pisarni odvetnika dr. Josipa Klepca, Janca Trdinova ulica št. 8.

Prodajam 12.000 do 15.000 kg lepega SENA

Več se poišve pri lastniku JOŽE KOŠIRJU, GOJZD, pošta TRŽIČ, Gorenjsko. — Na pismo vprašanje se ozira samo, če se priloži 46 znakma za odgovor. 2-1

Varčna gospodinja
rabi edinele
GAZELA MILO
ki je najboljša
in najcenejša!

Delniška glavnicar
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Treš, Wisa.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in giro-računi proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davki plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Ček, nakaznice in akreditive na vsa tuja inozemska mesta.

Daje predjme: za vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje sklanatnje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

Duhovniške plače

(Dopis z dežele.)

«Slovenec» ima pred tedni članek «Beseda za bedno duhovščino», v katerem razmotriva sedanje dohodke duhovščine ter primerja s potrebami sedanje draginje in z dohodki drugih stanov.

Priznamo radi, da so dohodki duhovščine nepravilno razdeljeni. Je res, so duhovniki v krajih, na manjših župnijah, ki imajo za današnje razmere daleč premajhne dohodke. Na drugi strani pa se dobe župniki, ki imajo krasne dohodke v velikih kmetijah, veliki beri, štoli in drugem. Vemo za mladega župnika, ki je prišel pred dobrim letom na župnijo z veliko kmetijo brez živine in vsega, in danes ima že vsega obilno. Letos je pridelal samo pšenice nad 100 mernikov. Poleg pšenice ima še drugo žito, skoraj toliko pa bo dobil še bire. Tak duhovnik gotovo ni beden.

In takih gospodov je širom naše domovine veliko, ki živijo v izobilju, medtem ko zopet drugi duhovniki živijo v pomanjkanju. To je tedaj prva krivica. Kakor pri drugih stanovih, naj se še tukaj uredi, da se temu, ki ima preveč, odvzame in da onemu, ki ima premalo. Tu ne sme biti nobene razlike.

Seveda se to ne da drugače urediti, kakor na ta način, da se odvzamejo vsa cerkvena posestva, odpravijo bire in duhovniki plačajo kot drugi uradniki njihovemu stanu primerno. Pa če tudi tožijo o biri, da je ta ponižujoča za današnje čase, vendar so le redki med duhovniki, ki so za odpravo te res nekake beraške navade. Z biro bi odpadel kolikortoliko stik z ljudstvom, posebno na deželi, kar se porabi za agitacije raznovrstnih klerikalnih namenov. Isto velja o cerkvenih in župnijskih posestvih, katerih se bodo krčevito držali, če tudi bi se z odvzetjem pomagalo v pomanjkanju živim duhovnim sobratom.

V članku razklada «Slovenec» na dolgo in široko o rojstnih matrikah, za katere vodstvo da je duhovščina sramotno nizko plačana. Tu si pač lahko gospodje duhovniki pomagajo. Odpovedo naj ta posel in zmečejo vse državne in deželne matrike pred župnijska vrata. Ni vraga, da ne bi bil v stanu, kdo drugi jih voditi, saj jih po drugih državah že tudi drugi vodijo in se zato svet ne podere.

Pa kakor pri beri, še veliko hujše bi bilo tukaj. Duhovščina dobro ve, da s tem zgubi zopet velik upliv in moč za priprosto ljudstvo. Večina kmetškega ljudstva je trdno prepričana, da je matrika ali rojstna knjiga nekaj strogo cerkvenega, in da je veliko milost izkazal župnik posamezniku, ko mu je napravil rojstni ali krstni list, če tudi mu ga je treba pošteno plačati. So pač to le prazne grožnje. Ker smo pa že pri tem, pa povejmo odkrito. Država naj izroči pisanje teh in drugih knjig posvetnim oblastim, pred vsem občinam, kjer že razpolagajo s sposobnimi ljudmi.

Nazadnje konča «Slovenec» članek: Tudi rajši krompir, kakor se pa udati Beogradu. Ta je zopet lepa. Na eni strani se moleduje in zahteva od države, da jih primerno plačuje, a do tekniti se ne bi smela nobene cerkve-

ne ali duhovske posvetne, če tudi že zastarele in preživele naprave. Samo dajte in pustite nas v svojem posestvu in moči, da lahko delamo, kar hočemo, tudi proti državi če nam to bolj kaže, tako si mislijo.

Ker pa vedno povdarjate na vseh koncih in krajih le vero, mislimo, da ureditev države v centralistično ali federalistično, ali kakor že hočete, v avtonomistično, nima z vero prav nobenega opravka. Vera je vera, naj bo država potem taka ali taka. Duhovščina se naj prilagodi sedanji državi in naj opusti vsako hujskanje proti nji, in prepričani smo, da bo država že poskrbela za duhovnike, da ne bodo živeli v pomanjkanju. Če tudi smo si politični nasprotniki, vendar privoščimo tudi duhovnikom kot svojim bližjim, človeka vredno življenje.

Dopisi

Radovljica. Kako so radovljiški Orli bojevali in kakšni junaki so, nam kaže sledeča dogodka: Ko je šel 22. nedeljo po binkošti g. organist, ki je — samo po sebi umljivo — tudi dični član in vaditelj radovljiških Orlov, po trgu od sv. mase, je na glavnem trgu došel čevljarkega vajenca iz Predtrga A. G., katerega je pograbil za suknjič od spredaj z obema rokama, ga tresel, obljubljal mu batine in ga obkladal s priimki, kakor jih zna le on rabiti kakor: «Ti si ena hauptbaraba in smrkavec!» Najraje bi ga menda iztiril v stransko ulico in ga tam pošteno premikastil. Toda ljudje so se zbrali, radovedni, kaj je to. Organista je vsled tega minula sveta jeza in je izpustil fanta. Svojo jezo je dični gospod stresal zato nad fantom, ker ni pri njegovem naraščanju in ker se tudi na njegov becikelj noče učiti. Za g. organista bi bilo zdravo, da bi se ta slučaj spravil pred sodnijo, kjer naj bi ga naučili, kako se ima vesti na cesti.

Moravče. Obsodil je farizejstvo Kristus; kajti, kdor je čist, naj prvi pobere kamen in ga vrže vame. Zalostni nosilci njegove svetosti pa mislijo drugače. — Pomislite, imeli so naši Orli proslavo svoje desetletnice in ni se jim zahotelo nemovalne zabave. Prejeli so skoraj vsi sveto obhajilo in bili torej čisti kot ovčice. — Toda čujte, pohujšanje v dolini Moravski... Prikradel se je «on» v podobi Sokolstva in preži, koga bi pogubil. Pst! na uho vam povem. Pri zadnji sokolski prireditvi si je celo postavil «stojnico za človeško meso». — V tem zmislu piše «Domoljub». — Opasajmo tma svetle meče in pomislimo, kaj se pravzaprav to pravi. Nekateri smo mislili, da je porabil nadebudni «pesnik» to pesniško figuro za naš plesni oder. Toda glejte in strmite. Tolmač pravi drugače. — Imeli so stojnico, kjer so se prodajale ženske... Sedaj pa resno besedo v imenu odbora tukajšnjega Sokola. Vi, podlež klerikalne duše, ali vas še tega ni naučilo življenje, da vidi človek v drugih to, kar nosi v sebi. Sramujte se svoje umazane notranjosti! Mi pa čutimo v sebi duh sokolski, ki je eno in isto s poštenjem, zdravjem in ljubeznijo do vsega lepega. Kdor je drugačen, ta ni Sokol. Pribijemo, da je bila naša sokolska prireditev v pravem zmislu besede sokolska. Disciplin in prišrčnost sta rodila dan, katerega je moral biti vesel vsak pošteno misleč človek. Tebi, mladi Sokol, pola-

gamo na srce, da se začutiš visoko vzvišenega nad podlostjo svojega nasprotnika in da v imenu zdravja in ljubezni sokolsko nastopiš v svojem srcu jasno naznačeno pot k solncu. Zdravo!

Češnjica pri Železnikih. Tu je do slej neznan požigalec zažgal velik kozolec posestnika Mesca, v katerem je bilo mnogo sena, slame in drv. Tudi trgovca Josip Globočnik iz Železnikov in Luka Pogačnik iz Češnjice sta imela tam spravljeno oglje. Kozolec je pogorel do tal. Škoda se ceni nad osemdesettisoč kron.

Žužemberk. V «Lažiljubu» se neki lažnivi kljukec od fare zopet zaletava v žužemberška napredna društva ter se pri tem ne sramuje pod svojo svetohlinsko masko napadati in žaliti posamezne člane teh društev, čeprav ima sam nagromadenega pred svojo lastno kolibo toliko smrdljivega gnoja, da se iz njega ne vidi. Pod varnim okriljem bivšega šentvidskega kaplana — znanega radi tamburaškega orkestra in Marijine družbe — uganja ta čukarska svojat sama nemoralna dejanja. Grede pozno v noči od vaj, proklinjajo med huronskim vpitjem v vseh mogočih jezikih vse, kar bi ravno njim, ki se ponasajo, da so nositelji čistega krščanstva, moralo biti sveto. Odklikujejo se po svojem prostaškem duhu in nizkotnimi živalskimi instinkti. Da se pa razvrste po svoji katoliško-orlovski izobrazbi, snujejo mimogrede primerne klube, kakor n. pr. «Klub porka m...» in še več podobnih. Tudi se poslužujejo njim primernega telovadnega orodja. Tako sta nedavno nadebudna Orla «Kocmanov» in «Marovtov Pepček» z vozno vago napadla in obdelala mirnega naprednega fanta iz sosednjega Dobrniča, ter tako pokazala svojo strogo orlovsko vzgojo. Tudi v pridobivanju članov so mojstri, pri čemur se poslužujejo prav delikatne vabe. Tako se je pripetilo nekemu našemu članu, da sta ga načelnik «Miklavžev» iz Trebče vasi in znani poturica «Plutk» obdelovala na vse kriplje, naj pristopi v njihov tabor ter mu pri tem zagotavljal, kakšen «hec» da imajo z devicami, ki hodijo ob takih prilikah v farovž. Toliko za danes. Prihodnjič pa, če bo želel «Domoljub», bomo začeli malo bolj pikantno poglavje o vzgojevalni metodi s poljubčki, ker to spada seveda v poseben klub krščanske ljubezni. Cim bolj boste brskali, bolj bo smrdelo! Bog živi!

Bela Krajina. V nedeljo dne 16. oktobra t. l. je pozival «Domoljub» belokranjske župane k M. S., da ustanove župansko zvezo. S. je tisti slavni avstrijski patrijot, ki je ovadil ubogega kovača Kromarja, da je izrekel v njegovi gostilni besede, «da imajo Srbi prav». Za te besede je bil nesrečni kovač ustreljen. Radi bi vedeli, koliko prispeva k vzdrževalnim stroškom za ostalo vdovo in otročiče, katerim je vzela omenjena ovadba očeta. Danes počiva truplo Kromarja še vedno na Suhem bajerju v Ljubljani, a S. toči kot «birt» še vedno vino. Ali res ni v Beli Krajini človeka, da bi preskrbel prevoz Kromarjevih kosti v njegov rojstni kraj? Sramota je, da sklicujejo slovenski poslanci sestanke k S., ki je bil pomagač avstrijskih rabljev, ki so morili naše ljudi. Naš list je nekoč napisal članek «Zver» — pa se prizadeti ni upal oglasiti.

NENADNA SPREMENBA VREMENA.

V malih presledkih z dežjem je suša trajala skoro 4 mesece. Suhi vetrovi so prevladovali skoro po vsej Srednji Evropi. Suša je v naših krajih povzročila mnogo zla. Sava in Drava, da ne govorimo o manjših vodah, sta bili tako nizki, da ju je lahko ponekod prebredel otrok. Po ljubljanski okolici so usahnili mnogi studenci.

Posledice te velikanske suše pa so se najbolj občutile na Krasu, na Dolenjskem in v hrvatskem Primorju. Na Krasu so morali hoditi ljudje po 12, 16 in celo 24 ur daleč po vodo. Vozili so jo v sodih. Na Črni vrh pri Idriji jo vozijo z avtomobilom. V hrvatskem Primorju plačujejo za škafo vode en dinar. V Sloveniji in drugih pokrajinah so se mnogi potoki popolnoma posušili. Mlini niso mogli mleti.

V nedeljo pa se je vreme nenadoma spremenilo. Cel dan je v presledkih deževalo, ponoči pa je zapadel sneg, ki je napravil vsled svoje mokrote in vsled svoje teže mnogo škode na drevju in brzojavnih in telefonskih žicah.

V Ljubljani so ležale v pondeljek jutraj po ulicah neštene žice. Pokvarjene so bile na mnogih mestih tudi žice električnega toka. Telefonski promet je bil na vse strani odrezan, tudi v mestu samem so bile prekinjene telefonske zveze. V Gradišču je padla električna žica na nekega konja in ga tako elektrizirala, da je kar vstrepetal. — V Mariboru je bil v nedeljo tudi hud vihar, ki je med Limbušem in Mariborom prevrnil šteber falskega električnega daljnovoda in prekinil električni tok. Maribor je bil vsled tega ponoči brez luči.

Vsled snega je nastopil povsod v Sloveniji precejšen mrz, ki je tem bolj občuten, ker smo imeli doslej lepe tople dneve. Vremenski proroki prorokujejo letos izredno hudo zimo. Sicer se pa vremenski proroki tudi pogostokrat zmotijo.

ČEKOVNI PROMET V DINARJIH.

Čekovni zavod v Ljubljani objavlja vsem svojim računomoetnikom in vsemu občinstvu, da se bo po odredbi ministrstva za pošto in brzojav od 1. novembra t. l. dalje vršil ves čekovni promet v dinarski veljavi. Po zaključku tekočih poslov dne 31. oktobra t. l. se bo imovina na vseh čekovnih računih pri zavodu izpremenila iz kronske na dinarsko vrednost po relaciji 4:1. Računski izpiski se bodo od 1. novembra t. l. izstavljali in razpošiljali računomoetnikom v dinarski veljavi. Na čekovnih položnicah morajo od 1. novembra t. l. dalje vplačani zneski biti označeni v dinarski vrednosti. Na čeki in v seznamih k skupnim čekom, ki bodo opremljeni z datumom tekočega meseca, morajo biti navedeni zneski v kronski veljavi; pri čeki pa, ki bodo datirani s 1. novembrom t. l. ali pozneje, se mora znesek navesti v dinarski veljavi. Čekovne nakaznice se bodo do konca t. m. izstavljale v kronski veljavi, od 1. novembra t. l. dalje pa le v dinarski vrednosti. Ker bosta za čas od 24. do 31. t. m. poštni čekovni zavod v Zagrebu in poštna hranilnica v Sarajevu ukinila svoje poslovanje, se od 23. do 31. t. m. pri poštini uradih v Sloveniji ne bodo sprejemala vplačila na položnice obeh navedenih zavodov.

Zdravstvo

Odpirajte pogostokrat okna! Kurjava je letos draga in bo malo-kdo mogel dovolj kuriti v stanovanjih. Kadar pritiska mraz, ne odpro nekateri po ves teden oken. Zrak je nasičen z vzduhom ljudi, zidu, kuhinje, kako naj bi prijal pljučem in životu? Dobro je pri tem samo to, da uhaja nekaj zraka skozi zaprta okna in zid, sicer bi se še zadušili ljudje v neprezračnem stanovanju. Ravno nezakurjena stanovanja je treba zračiti, očiščen suh zrak ni nikdar tako mrzel kakor izprijen vlažen zrak stanovanj. V čistem zraku dihaajo pljuča globoko in gre vsled tega toplota po celem telesu, dočim se pljuča naravnost branijo, da bi dihalo globoko vase slab zrak. Tako pa zastaja obtok krvi, črevesa tudi ne delujejo redno, človek oboli in ve za vse vzroke bolezni, samo za pravega ne. Pa tudi zakurjenih sob noče vsak zračiti, misleč da je škoda izpustiti toploto ven, toda zrak zakurjene sobe je tem toplejši, čim večkrat so odprta okna. Nekateri zakurijo peč in zapro okno. Pa ravno, ko se začne peč greti, se začne gibati zrak, peč razširja tudi nek poseben duh, dokler se ni segrela. Najbolje je, da je okno odprto, dokler se ni segrela peč. — Kdor ne kuri stanovanja, se mora gibati dosti na zraku, da se segreje pri urni hoji ali delu. Posteljina se nabere vlage zidu, zato jo je treba večkrat posušiti, sicer nam je neprijetna in mrzla. Slabotni otroci in bolniki se prehlade v postelji. Tu bi trebalo segreti posteljo z lončeno bučo, napolnjeno z vročim peskom ali vodo. Lahko se pa vzame tudi navadna steklenica z vročo vodo. Pri bolnikih in starih ljudeh, ki ne morejo zaspati vsled mrzlih nog, je taka stvar res potrebna. Železni posteljniki so prav mrzli, noge, ki se upirajo v železno steno, se ne segrejejo in od njih prehaja mraz po celem životu. Med steno in noge je treba volnena ali suknena zavitka, da se upirajo noge vanj. Dobro je tudi, obuti čez noč čiste volnene nogavice in pokriti noge še povrh odeje z blazino. Vlažne nogavice in obutev je treba deti na toplo, da se do zjutraj posušijo. Kjer leze mraz skozi zaprta okna v sobo, zamaši s papirjem, ki se zelo dobro drži. Dokler ni prehud mraz, tudi spiš lahko pri odprtem oknu, seveda moraš biti dobro odet in okno ne sme biti blizu postelje.

Razno

× **Požar, ki traja nad 50 let.** Ta požar ni na vrhu zemlje, temveč je pod zemljo. V premogovnikih pri Oberkaufungenu se je namreč vnel na nekem mestu premog pred več nego 50 leti. Ljudje še do danes niso poskusili pogasiti požara. Sedaj mislijo na požarišče napeljati vodo, da bodo poskusili pogasiti podzemeljski ogenj, če se bo dalo.

× **Najdeno rogovje predpotopnega jelena.** V nekem kamenolomu blizu Freiburga v Švici so našli velikansko rogovje predpotopnega jelena. Rogovje je poldrugi meter široko. Dosedaj so se našli samo trije rogovji te velikosti, in sicer na Irskem.

× **Tekom osmih mesecev osemkrat poročena.** V Londonu se je morala pred sodiščem zagovarjati 22-letna Florence Windsor, ki je bila obdolžena, da se je tekom osmih mesecev osemkrat poročila. Vsakega poročenega moža je zapustila večnoma že v prvem tednu po poroki in je imela navadno že takoj spet pripravljenega naslednika, s katerim se je poročila. Eden njenih zapuščenih možev jo je videl pred nekaj

dnevi z novim ženinom in je takoj opozoril na njo policijo, ki jo je aretirala. Sodišče je razpravo prelozilo, ker še ni zbran ves obtežilni material proti njej.

× **300 hiš pogorelo.** Kakor poročajo iz Male Azije, je v noči od 19. na 20. t. m. pogorelo v Karahisarju 300 hiš. Požar se je videl daleč naokoli. Ponesrečilo se je v ognju mnogo ljudi.

× **Pozdrav na bankovcu.** Pri izmenjavi je dobil te dni neki gospod na tramvaju v Hanovru bankovec za dve marki. Na robu tega bankovca je bilo napisano: «Na svidenje! Tvoja Hilda.» Pisava se mu je zdela znana. Končno je spoznal pisavo svoje prijateljice. Poslal ji je dotični bankovec. Čez par dni je dobil od nje obvestilo, da je te besede pisala ona leta 1915. v Breslavi in da je ta bankovec po šestih letih zopet prišel nazaj v njene roke.

× **Človeški vonj.** Vonj je pri živalih mnogo bolj razvit, nego pri ljudeh. Policijskega psa peljejo na kraj, kjer se je zgodil zločin. Povoha tla, razne predmete, potem pa sledi za zločinom. In čez nekaj ur ga že ima. Pa tudi pri drugih živalih je ta čut zelo občutljiv. Celo pri drobnih čebelicah so prišli razni naravoslovci do tega, da jih ne vabijo k sebi barve raznih cvetlic, ampak da jim njihov «nos» pove, kje bodo našle medu. — Človek je v tem oziru siromak. Neki ameriški učenjak je natančno preiskoval človekovo občutljivost in je našel, da je čut vonja pri človeku med vsemi petimi čuti najslabše razvit. Močne duhove pač čutimo, če nismo ravno nahodni, za bolj nezatne smo pa brez čuta. So pa seveda izjeme. Imenovani učenjak je našel ženo, ki je bila slepa, gluha in nema, pa je svoje ljudi vse razločila po vonju. Neki mož je z zavezanimi očmi samo po vonju spoznal tiste, ki so prihajali v sobo; posebej je pa po vonju spoznal Evropejce, Zamorce in Kitajce. Nekdo je v razdalji 10 do 12 korakov zavohal kačo, če je bila še tako skrita. — Zamorci pravijo, da imamo Evropejci mrliški duh; Japonci pa trdijo, da dišimo nekako sladko, pa neprijetno. Nekateri zamorski rodovi diše močno po amoniaku, Kitajci pa imajo moškati duh.

× **Aparat, ki javlja zanesljivo početek požara.** V Londonu so pred kratkim preizkušali nov aparat, ki javlja vsak najmanjši dim v prostoru, v katerem je nameščen. Poskušnje so se zelo dobro obnesle. Aparat je posebne važnosti zato, ker javi ogenj ali požar, ki je še le v kali. Na ta način bo preprečen marsikak požar.

Ženski kotichek

Prvi pogoji, da cvetice v lončkih uspevajo, je rahla zemlja. Gozdna zemlja, potem taka, ki se dobiva iz trhljih štorov, ta se včasih težko dobi, pri roki je pa vedno kavina gošča, katera se najprej posuši in potem pomeša z zemljo v lončkih. Taka zmes je jako lahka in pospešuje razvoj cvetic na prav priprost način.

Smrt alkohola! Ni dovolj, da žena skrbi za telesni blagor svoje obitelji. Dobra gospodinja mora tudi znati zabranjevati in nasprotovati raznemu zlu, ki uničuje človeštvo. Tako pogubonosno zlo je zlasti popivanje. Nobena nesreča še ni ljudem toliko škodila, kakor nezmerno uživanje žganja, vina, piva in drugih opojnih pijač. «Najhujši sovražnik človeštva je alkohol, hujši kot kuga, kolera, vse vojske; alkohol poživljuje človeško družbo, zatire plemenitost, posurovi, uniči že naprej na duši in telesu sledeče rodove». Tako je

pisal prof. Orel. A vendar se dobe še vedno delovni ljudje, ki pravijo: «Vam je lahko govoriti proti alkoholu, ko nimate težkega telesnega dela. Ako bi pa morali tako težka telesna dela opravljati, kakor mi, ne bi mogli biti brez alkohola. To pa ni resnica, temveč je ravno nasprotno res. Ravno trezni delavci so vedno najbolj čili, zdravi in veseli. — Kaj pa je alkohol? Alkohol je strupena tvarina, ki se nahaja v raznih množinah v vinu, pivu, žganju. Največ alkohola je v žganju in sicer četrtna tekočine, v vinu ga je desetina in v pivu petindvajsetina. Alkohol je strup, ki v večjih množinah užiti, upijani ter naredi človeka duševno nezvestnega in telesno brez moči. Vpliva pa na možgane, podkopava in slabi razum, značaj in telo. Alkohol tirja dandanes svoje brezštevilne žrtve v vseh slojih ljudstva in sedanjemu rodu bolj škoduje nego jetika in kolera, a potomce duševno hujša in telesno slabi. Žalostno je, da nekateri ljudje pijejo pri vsaki priliki. Rokodelec in delavec pije, ker misli, da mu daje alkohol novih moči. To je velika zmeta. Kakor ne potrebuje parni stroj nobenega alkohola, marveč mu je treba kuriva in vode, da proizvaja največje sile, tako ne potrebuje tudi človeško telo za proizvodnjo sile nobenega alkohola, marveč le kuriva, to je dobre hrane in vode. Alkohol delavca le hipno razburi, alkohol je bič, ki ga le za kratek čas požene, ki mu da pozabiti utrujenost, ki pa razjeda njegovo zdravje, da se zgoda postara in shira. Vsakdo, ki po navadi in trajno, četudi zmerno, uživa alkohol, se zastruplja in ruši polagoma svoje duševno in telesno zdravje. Najmanjša množina alkohola zbada možgane, vpliva na obtok krvi in ovira razsodnost. Že enkratna pijanost je naglo zastrupljenje vsled alkohola. To nam najbolj kaže «maček», ki se ga nekateri tako težko rešijo, drugi pa sploh nikdar ne. Skoraj vse bolezni na obistih so posledice alkohola. Tudi srce zboli vsled uživanja alkohola. Največ pa trpe po opojnih pijačah jetra; jetra odebele in ovirajo dihanje. Katar v goltancu, v želodcu in črevih so bolezni, ki se največ nahajajo pri pivcih. Tudi hripavost in bronhijalni katar nastane dostikrat vsled draženja po alkoholu. Tolščava nastane na enak način kakor velika jetra. Protin se pojavlja pri osebah, ki dobro živijo in mnogo pijejo. V novjšem času so zdravniki tudi dokazali, da nastane sladkorna bolezen (diabetes) vsled zlorabe alkohola. Pa tudi moč duševnega dela ponehuje, krepost volje poslabi. Pivec postane malomaren za poštenje in nrvnost, mlačen v izpolnjevanju svojih dolžnosti; spomin mu oslabi in vedno bolj se bliža splošni bolehavosti. To stanje lahko traja precej let, dokler ne konča v kakem zdravilišču za živce, v jo. Med počasnem razvojem bolezni blaznici, v ječi, ali pa s prerano smrtno se morda narodili še otroci, ki postanejo največkrat zopet pijanci, včasih tudi hudodelci in tako obremenijo poznejše rodove. Torej ne slabi alkohol samo sedanjega rodu, marveč vpliva pogostokrat tudi na srečo potomcev. Pijančevanje in hudodelstvo podedujejo zanamci! V blaznicah je skoro polovico bolnikov, ki se imajo za svojo duševno otemnelost zahvaliti alkoholu, tudi tri četrtnine vseh jetnikov so postali hudodelci v pijanosti. Pri teh globoko propadlih in večinoma za vedno izgubljenih ljudeh je zaduščen vsak čut za urejeno rodbinsko življenje. Življenje v hiši pijanca je peklo! Koliko nesreč na parnikih, na železnicah in v rudnikih povzroči alkohol. Koliko oseb se ponesreči

in uboža na ta način! Koliko posestev se vsled tega prodaja. — Človek ne potrebuje pri delu alkohola, marveč tečne hrane in dobre vode. Ne jemljite ruma in žganja k čaju! Ako hočemo biti dobre matere in gospodinj, moramo smatrati alkohol v vsaki obliki in množini strup za človeka; naši otroci ne smejo dobivati nikdar niti kapljice alkoholne pijače; za odrasle je tudi najbolje, če se zdržujejo docela alkohola; če pa že tega ne store, naj ga uživajo vsaj v malih množinah. Namesto alkoholnih pijač se lahko uporablja voda, mleko, kava, čaj, sladni sok, limonada itd. Glavna stvar pri tem je, da se človek teh pijač privadi. — V prvi vrsti veljajo te vrste za matere, naj ne dajejo otrokom niti kaplje kake opojne pijače, da jih ne navadijo že v prvih letih na pijačo, kajti kadar je enkrat navajen, se težko odvadi. Pregovor pravi: Pijanec se spreobrne, ko se v jarek zvrne.

V imenu Njegovega Veličanstva kralja! Obtoženec Milan Plut, rojen dne 5. oktobra 1881. v Gradcu, tja pristojen, k. v., oženjen, urednik «Domovine», Ljubljana, Gradišče 7, trikrat predkaznovan, je kriv, da je kot odgovorni urednik v Ljubljani izhajajočega lista «Domovina» opustil dolžno pazljivost, vsled česar je v tem listu z dne 5. januarja 1920., št. 1 izšel zoper zasebnega obtožitelja Dragotina Gustinčiča članek pod zaglavjem: «Aretacija voditelja slovenskih boljševikov», ki tvori pregrešek žaljenja časti v zmislu §§ 487 in 488 k. z. S tem je zakrivil prestopok v zmislu čl. III. zakona z dne 15. oktobra 1868., št. 152 d. z. in se radi tega obsodi po čl. istem št. 5 na 800 kron globe, oziroma 4 dni zavora, po § 389 k. p. r. v plačilo stroškov kazenskega postopanja in po § 59 tisk. zak., da objavi sodbo v 14 dneh po pravomočnosti z istimi črkami in na istem mestu kakor je izšel žaljivi članek. Razlogi: Obtoženec je bil v preiskavi radi pregreška žaljenja časti pri tukajšnjem deželnem sodišču in se je zaslisan kot obdolženec dne 9. marca lanskega leta zagovarjal, da prevzame odgovornost za inkriminirani članek in je tudi nastopil dokaz resnice. Dne 9. aprila, torej čez en mesec, je pa izjavil, da svoj prvotni zagovor izpremeni, da je sicer rokopis prejel od nekega gospoda, da ga pa ni prečital in ga tako izročil v tisk, ne da bi za vsebino vedel. Vsled tega je obtožitelj predlagal, da so se odstopili spisi temu sodišču radi prestopka v zmislu čl. III. tisk. zak. Danes je pa obtoženec izjavil, da ostane pri svojem prvotnem zagovoru, da je vedel in bral vsebino inkriminiranega članka. Obtožitelj zastopnik je nato predlagal, da se obtoženca kaznuje v zmislu čl. III. tisk. zak. in da se le eventualno odstopijo spisi deželnemu sodišču. Obtoženec se je radi prestopka krivim spoznal, ker se na njegov današnji spremenjeni zagovor ni bilo ozirati. Kajti, če bi se na to oziralo, bi se morali spisi deželnemu sodišču vrniti in tam bi lahko obtoženec zopet trdil, da članka ni bral pred objavo in tako bi se lahko zgodilo, da bi brez konca spisi od ene do druge sodnije hódili sem in tja. Krivdorek je torej opravičen. Kazen je odmeriti po št. 5 navedenega člena. Olajšilnega ni nič, obtežilno pa, da je bil obtoženec radi tiskovnih pregreškov že večkrat predkaznovan. Kazen je krivdi primerna in zakonita. Drugi izreki sodbe so navedeni v navedenih določbah kazenskega pravnega reda in kazenskega zakona. V Ljubljani, dne 25. septembra 1291. — Potrato, I. r.